

1944

ԽՈՒՍՏԱՆԻ 16 ՅՈՒՆԻՍ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԻՐԱՆՏԱՔԻ ԳՐԹԼՐԳ

Թափառ չէ՛րինտէ պուլունան ին-
կիլթէրա Գոնսօլսունուն, Բալ Մալ
կազէթէ վէ Լէվընթ շէրբլտա եազ-
տըզը պիր մէքթուպուն, պազը ճիւմ-
լէլէրինի, պէր վէճճի աթի պէնան ի-
տէրիզ :

«Էնալէթիմիզին պուլտայ մահա-
լու, սայիր էնալէթիլէրինքի գատար
պօզուլմամը, իսէ տէ, էթմէյին չիմ-
տիքի ֆիեաթը, ատի էյեամլարտա օ-
լանն իքի գաթը տըր :

«Հէր կիւն, աճըզ տիւլար օլմուշ
օլան պէօյիւք պէօյիւք սէֆիլէր, ճէ-
նուպի էնալէթիլէրտէն իւսիսեա կիթ-
մէք իւզրէ, չէ՛րինիզտէն կէյմէքտէ
տիրէր :

«Քէնտի արգատաշարնտան չօգ-
լարը, Եօլտա Եօլմուշէր տիր, վէ պուն-
լարն էնէճէքլէրի, անճազ կէյտիք-
լէրի Եօլլար իւզրէրնտէ պուլունան եէ-
չիլիքտէն վէ քէօքլէրտէն իպարէթ
օլմասը թահթը թէֆէքքիւրէ ալըն-
տըգտա, չօգլարնն Եօլմուշ օլմասը
թէահճիւպ իտիլէճէք պիր չէյ սայլը-
մազ :

«Շիմտի թէհէրանտա, էթմէյին
պիր մօնտու (Էքի օգգա իւշ Եիւզ տիր-
հէմի) պիր ֆրանգա տըր, իշնիլէրին
ատի կիւնտէլիքլէրի իսէ, 25 տէն 30
տանթիմէ գատար (50-60 փր.) տըր :

«Էնալէթիլէր հազգընտա տաթի,
Էփրօպա թիւճճար էվլէրի, քէնտի մէ-
մուրլարնտան, աթիտէքի մալիւմթ-
լարը ախզ իլլէմիլէր տիր :

«Մայիս 9

«Խօրատան էնալէթիլին Մէշէտ
չէ՛րինտէ, աճըգտան, կիւնտէ 250-
300 քիշի Եօլմէքտէ տիր : Սազ գալան-
լար տաթի, օլ տէրէճէ գուլիլթտէն
տիւլմիլլէր տիր քի, Եօլիւլէրի կէօ-
մէմէքօրլար :

«Չօգլարը, քէնտի էվլատլարնը
սաթմազ իսթէմիլլէր տիր, ազլէ պա-
լիզ օլան պիր գըզը, պէշ մունտ (օն
իւշ օգգա իւշ Եիւզ տիրհէմ) էթմէյէ
տաթմազ իսթէմիլլէր, քէզալիք էրէ-
յիճէ պիւյիւմիւշ օլան պիր օլլան տա-
թի, պէշ մունտ պուլտայա սաթմազ
իսթէմիլլէր իսէ տէ, ալըճը պուլուն-
մամը տըր :

«Թիւրքմէնլէր, Մէշէտի պասըպ
հէրպիր չէյլէրինի ալըպ կէօթիւր-
փիւշէր, վէ էհալի, պէյիլիլէրինի Ե-
միշ օլտուլունտան, Թիւրքմէնլէրէ
գարը գօյմիսա միւքթէտիր օլմա-
մը տըր :

«Էնգու չէ՛րինտէն տաթի, այնի
թաթիլիլէր չէյլէր հազըյմը տըր :

«Ալըգտան, կիւնտէ 30-40 քիշի
Եօլմէքտէ տիր : Ատէմլէր, չէ՛րին ու-
գալլարնտա Եօլմէքտէ տիրլէր :

«Եօլիլէրին թէնլէրի գալտըրը-
տըգտա, պազըլարն պուլտլարնտա-
քի էթլէրի քէսիլմիշ օլտուլուն կէօրիւլ-
միւշ տիր, ալիքեար կէօրիւնտիւյիւնէ
նէզարէն, աճըգտան Եօլմէք տէրէճէ-
լէրինէ կէլէն պազը սէֆիլլէր մէզքիւր
Եօլիլէրին պուտ էթլէրինի քէսիլլէր
իտի :

«Պիրազ վազըթտան պէրու նապէ-
տիտ օլմուշ օլան պիր օլլանն, քէն-
տի խրաքմարնտան պիրիսի թարա-
ֆընտան Եօլտիւրիւմիւշ վէ Եէնմիշ օլ-
տուլուն անաշըյմը, վէ մէզքիւր ճի-
նտէթի իճրա իտէն տաթի, գաթլ ի-
տիլմիշ տիր :

Մայիսին 13 ինտէ չըգան թայմըզ օլ
յետի նա՞ չիտալթանն Անկիլիքճէ

չազէթաքնտան տաթի, Շիրազ ճիվար-
լարը հազգընտա եազըլանլարն պա-
զը ճիւմլէլէրինի իսթիլարա ճ իտէրիզ :

«Տէնիւր քի բէտէրլէր վէ վալիտէ-
լէր, պիզզաթ քէնտի չօճուլլարնը
բարալանըպ Եէմէքտէ տիրլէր :

«Շիրազ իլէ Պուշիր արա Եէրինտէ
աճըգտան Եօլլէն պիլիլէրճէ քէսանն
թէնլէրի, կէօմիւլմէմիշ օլտուլ օրթատա
պըրազըյմը տըր :

Բալ Մալ կազէթ վէ Լէվընթ շէր-
բլտա, իրանտա տէհէթլու պիր գըթ-
լըզ հիւքմ իլլէմէսին պուլունան մու-
գատտէմ տաթի եազմիշ օլտուլլա-
րնտան, Էօնտրատա պուլունան իրան
Պաշ Գոնսօլսուն, մէզքիւր եազըլըյա-
րը, Եալանա չըգարմըշ իտի :

Պուտ տէֆա, իրան մէմալիքիլին
թափրէ չէ՛րինտէ պուլունան ինկիլ-
թէրա Պաշ Գոնսօլսուն Մ. Հէնրի Մ.
Ճօն, միւմալիլէր, իրան պաշ Գօնսօ-
լսունուն Եալան տըր տիմէսին Եա-
լանա չըգարմազ իլլին, մէզքիւր տէհ-
չէթլի սահիլիլէրի պէնան իլլէմիշ
տիր :

ՍԻԼԱՀԼԱՆՄԸԵ ԷՎՐՈՊԱ

Էվրօպա պու կիւնքի կիւն, Թօփաֆի,
վէ բէզին (զգօն) ֆիքթիլլէրի մէշըլու
գըլմանա լանըզ պիր մէնգարէ կէօ-
թըրմէքտէ տիր, Եանի տիմէք իսթէ-
րիզ քի, Մ. Օլիլիլէրին տէտիլի կի-
պի, հէր թարաֆտան պէօյիւք պիր
չայրէթլէ թէտարիքեաթը հարպիեէ
կէօրիւլմէքտէ տիր :

Ֆրանսըլար իլէ Բրուսիալլար,
պիրիպիլլէրին գըրտըզլարը վազըթ,
Եօլլէ մէհմուշ օլունմուշ իտի քի, միւ-
լէթլէր, օլ գատար ազան գանը կէօ-
րէրէք տէհէթլէ կիրիթթար օլունլար
վէ ազտը միւսալէհա օլուն օլմազ
թէրքի սիլաճ իտիպ, պիւթիւն ճահտ
ու իդտամմիլլարնը, միւսիլի վէ մէ-
տէնիլէթ թարիքիլէ տուլու իթտի-
րէն թէգատտիլմիլէր տօլլուն չէվի-
րիլլէր տէյի :

Լաքին պէյլլէ օլմատը :

Ղարպ, հէր վազըթտան զիեատէ
ալթիւսթ օլարազ, նասըլ քի պիր վա-
զըթ Նարօլէնտուն թէհտիտի թահ-
թընտա պուլունմազտաեքմտէյի գանն
Խաէր իտիլիսէ, Եօլլէ տէ պու կիւնքի
կիւն, Ալմանեանն թէհտիտի թահթըն-
տա պուլունմազտաեքմտէյի գանն ի-
տէրէք, ասքէրիճէ թանգիմաթ վէ
թիւֆէնք վէ թօլարը իգմալէ վար-
տըրմազալ մէշըլու պուլունմազտա
տըր :

Ասաքիլին մըգտարնը թէնգիլ
իթմէքլիլէ կէլինճէ, պուլուն լաֆըզ
ասըլ ազըզա ալընմազտա տըր :
Ազըլը ինկիլթէրա քէնտիտի տաթի,
սայիր հիւքիւմէթլէր կիպի, օլտուլուն
թանգիլիլ իլէ մէշըլու օլմազտա տըր :

Ինկիլթէրա, Ֆրանսանն մուսվէ-
նէթլինտէն մահրում օլարազ, լազըմ
կէլտիլիլտէ, քէնտի պաշընա քէնտի-
սինի մուհաֆազա իթմէքլիլէ մէհպուր
օլաճալընը անլամազտա վէ իլլէն պու-
նուն իլլին տիր քի զայթթ պէօյիւք մէ-
սարիֆաթա էլ վուլմազտա տըր :

Իմքէրաթօրլուգ թամ Եիլիլիլի սէ-
նէ Տէմքէսին գըլըճը կիպի, միլլէթ-
լէրին պաշը իւզրէրնտէ ասըլա քալըշ
տըր, լաքին մէզքիւր գըլըճ, Սէտան-
տա էպէտի սուրէթտէ գըրըլտը :
Բրուսիա հիւքիւմէթլէ թամ օն սէնէ
Մ. տը Պիզմարքն վասըթասը իլէ օլ-
տուլուն հալտէ, ասաքիլին մըգտա-
րնը թէնգիլ իթմէքտէ հազըր պուլուն-
տուլունու, լաքին պուլուն իլլին իւք
էվլէ Ֆրանսանն իպրէթ օլմասը լա-

զըմ կէլիլ օլտուլունու պիրտիլմիշ
տիր :

Հալ պու քի հիւքիւմէթլէ մէզքիւր
Եանի Բրուսիա հիւքիւմէթլէ, պու կիւն-
քի կիւն քէսպի ֆիւթուհաթ իլլէմիշ,
վէ զաֆիլէն ասըլ իւզրէրնէ հիւճում
օլունմազ օլտուլունու իսպաթ իլլէ-
միշ օլտուլուն հալտէ, օլտուլունու
Եօլլէ պիր հալտէ սազլամազտա տըր
քի հիւք պիր հիւքիւմէթլէ թէրքի սի-
լաճ իլլէմէսին միւսատէ իթմէքտէ-
տէ տիր :

Իլլէն պուլուն իլլին տիր քի միւս-
թէլիլիլ մէմալիլլէր, ասքէրի պիւտէ-
լէրէ Եէք չօգ մէպլազլար թալաիս ի-
տէրէք, թիւճճարլարն վէ սանաթ-
քիարլարն ճահտ ու իգտամաթընը
պօշա չըգարմտա մէհպուր պուլուն-
մազտա տըրլար, մէզքիւր պիւտէլէր
միւսթէլիլիլ հիւքիւմէթլէրին վարի-
տաթը իլլէ միւսալի օլմատըզլարը ի-
լլին, Նիհաեթլէ, հիւք պիր քիմէն իլլին
պիր մէնֆաաթ հուսուլէ կէթլիլմէք-
սիլլին, մէզքիւր մէմալիլլէրին խարա-
պ Եիւզ թիւթմալարնա սէպէպ օ-
լաճազլար տըր :

Նասըլ քի պիրինճի Նարօլէնտուն
ֆէնիլ մուհարէպէսի, քէնտի վազ-
թլինտէքի ատալարն ֆէնիլ մուհա-
րէպէլլէրին ալթիւսթ իթմիշ իտի, Եօլ-
լէտէ, 1870-1871 մուհարէպէսի հէն-
կեամընտա վուգուա կէլէն հալլէր,
քեաֆիլէյի մալիւմթլարը ալթիւսթ
իթմիշլէր տիր :

Պունտան չու նէթիճէ չըգարըլարազ
տէնտի քի հէմսիլաշարը, վէ հէմտէ
Եաէլաթ վէ ֆէնիլ մուհարէպէյի սա-
լիլ պիր սուրէթլէ թահիլիլթմէլի տիր-
չունու տիւլիւնմէթլէր քի, ազ պիր
միւսթէմանիլիլ տաթիլիլ օլմատը-
զը հալտէ, ֆէնիլ հարաք ֆիլիլէն իմ-
րա իտէնիլ ֆէրատէթի իւզրէրնտէ պիր
ուսուլ պինա օլունմուշ տուր :

Խարը պուլուգ - կէօրիլմիւշ օլան
թարիլիլ պիր տէֆա տահա կէլիլ սիւրէն
իլ պու էֆքեալար գարկաշարըլնտա
չալըճազլըլըն մուգատտա մէնֆա-
աթլարը գուրպան իտիլմէքտէ վէ իսա-
լապա Եիւզ թիւթմազտա տըրլար :

Նասըլ քի Եօգարտա տէտիլ, չի-
գազ վէ նիֆազըն պէօյիւք չըլասը,
Եանի, իմքէրաթօրլուգ նապէտիտ օլ-
տու : Ֆրանսա պու կիւնքի կիւն քէն-
տիսին Եէնիտէն թանգիլմ իթմէք վէ
Եարալարնը գարաճազա մէշըլու օլ-
տուլուն իլլին, հիւք պիր չէյէ Ել վուլա-
մազ : Խանի, մէզքիւր գօրգուլարն վէ
մէսարիֆաթն սէպէպի նէ տիր :

Ալմանեա, Բրուսիանն Ելի թահ-
թընտա օլարազ, իւլիւնճի Նարօլէօ-
նուն օյնատըլը օնունուն քէնտիսի-
նէ մէրաս ալըլը վէ զարպ տաթի հազգ-
լը օլարազ Եալսուտ նահազգ Եէրէ,
քէնտի Եմիլիլէթի հալի իլլին հէր վա-
զըթտան զիեատէ տիթիլմէքտէ տիր :

Պէօյիւք պօրճ ալթընտա օլան Ա-
վըսթիւս-Մաճարն, 800,000 քիշի մու-
հարէպէ հալլինտէ սազլամասը վէ ի-
թալանն տաթի այնի թարիլէ սիւ-
լիւք իլլէմէսի մէկէլիլ սէպէպիլլէ մի-
տիր :

Տուրմազաքըն իճրա օլունմազտա
օլան մէզքիւր հազըլըլըլար, Էվրօպա-
նն մէտէնի միլլէթլէրին, ալթիւսթ
պիր հալտէ պուլունմազտա օլմալար-
նա վէ մէզքիւր միլլէթլէր, ինսանլարն,
մուհարէպէ մէսարիֆաթը ալթընտա
Եըզըլմալարնը Ելլէր իսթմէքլէրիսէ,
քեաֆիլէյի տէվլէթլէրին թէրքի սի-
լաճ իլլէմէլէրի իլլին պիրիլլէրն չալը-
մալարը զըմքնտա քէնտիլէր իլլին իւ-
լունվար օլտուլունա պիր իսպաթտըր :

Իլլէն օն պէշ սէնէտէն զիեատէ տիր
քի քեաֆիլէյի պիւյիւք վէ քիւլիւք
մէմալիլլէր, քէնտի ասքէրիճէ ուսուլ
վէ բանլարնը թէպտիլ վէ իսլաճ իթ-
մէքտէ, իլլէն օն պէշ սէնէտէն զիեա-
տէ տիր քի, քեաֆիլէյի հիւքիւմէթ-
լէր չօգ տէֆա չիւրհէլի օլան պիր թէհ-
լիլլէյէ գարըլ քէնտիլլէրին մուհա-
ֆազա իլլէմէք իլլին, չարէսի պուլուն-
մանն մալիլլէն պիւյիւք պիր ֆէլա-
քէթլէ տօլլուն ատամ ալմազտա տըր-
լար :

Խանի մէզքիւր թարիլ տէ տուրմա-
նն վազթիլ տէյիլ մի տիր : Հէնուզ
Եազըն վազըլթտա կէօրտիլլէմիւլ
իպրէթ, պիր տէրս օլմաեաճազ մի
տըր : Հիւքիւմէթ իտարէսինտէ պու-
լունտիլար, տէյիլ Եալընըզ զարպըն
սանաթ վէ թիւճճարլըլը, իլլա, Էքի
տիւնեանն սանաթ վէ թիւճճարլըլըն,
վէ ատապ ու ալլէազը ումուլիլէն
զարարտիտէ օլուն օլտուլլարնը ան-
լա Եալմաեաճազլար տըր :

Պունտան կէօլիլիւ աշմազ իլլին
նէ լազըմ տըր :

Էվրօպան պու կիւնքի կիւն պու-
լունտուլուն հալլինտէ, տէյիլ քի իթ-
տիքէ սիլաշանմալը — զալթէն մա-
լիւ պուլունտուլուն սիլաճ վէ թօլլա-
րա պաշապ նէ իլալիլ իտէպիլիլ — իլ-
լա, քեաֆիլէյի հիւքիւմէթլէր թէրքի
սիլաճ իլլէսինլէր իլլին պիրլէյմէլի տիր
Եօգա չօգ սիւրմէլիլ, իլլի պիթէճէք
տիր, չիւնքի պիր գան կէօլիլտէն պ-
զուլաճազ տըր :

Էվրօպա սիլաշը պիր հալտէ պու-
լունտուլուն, խարապիլէթ տիմէք
տիր, թէրքի սիլաճ իթմիշ պիր հալտէ
պուլունտուլունտա իսէ, միլլէթլէր,
մատաթ վէ մանգիլ սուրէթտէ սէա-
տէթի հալ իւզրէ պուլունտուլլարը ի-
լէ պէրապէր, ինսանիլէթ տաթի զա-
լէպէ իտէճէք տիր :

Իլլէն պիրպիրինէ մուլայիր իքի
թէքլիլիլ մի թէգալմիլն օլան պիր-
հան : Ալլաճ վիլլէ իտի տէ, միլլէթ-
լէրին գատէրի տիւմէնիլի Ելլէրինտէ
թիւթանլարն ֆիքթիլտէ տալ ու իտ-
րազ զալէպէ իտէ իտի : (Թիւրքի)

Թազալիտ իտիլմիշ օլան քէնտի զա-
պիլթանլարն թէպիլիլիլ իլլին Ալման-
եա վէ Էվրօպանն սայիր պէօյիւք տէվ-
լէթլէրի թարաֆընտան սարֆ օլունան
մէպլազլար պիրպիրլէրիլ իլլէ մուգայէ-
սէ իթմէքլիլիլ Եէնիլիլէթտէն ատտ
Խաէրիլ : Ալստրիատա, Եարալանմըշ
ասքէրլէր, (սազաթ ասքէրլէր տէյիլ)
պարտ 1 1/2 թալէր, Ֆրանսատա 7 1/2
թալէր, Ալմանեատա 12 թալէրէ գա-
տար ախզ իտէրլէր : Եալընըզ պիր ա-
զալարը թէհէթ օլմուշ օլան ասքէրլէր,
Ավսթրիատա, 4 2/3 թալէր, Ֆրան-
սատա 10 1/3 թալէր, Իթալեատա 12
թալէր, Ինկիլթէրատա 15 թալէր, Ա-
մերիգատա 21 թալէր, Ալմանեատա
15 տէն 18 թալէր ախզ իտէրլէր : Իքի
ազալարը պիրտէն զայպ իթմիշ օլան-
լար, Ավսթրիատա 7 1/2 թալէր, Ֆրան-
սատա 13 1/2 թալէր, Իթալեատա 15
թալէր, Ինկիլթէրատա 15 թալէրտէն
25 թալէր, Ամերիգատա 28 թալէրտէն
35 թալէր, Ալմանեատա 21 թալէր ա-
լըլար : (Գօրէսընտան սը Պէրլին)

— Ճէնուպի Ալմանեանն էն զիեա-
տէ միւլիլէպէր զազէթալարնտան պի-
րիտիլ օլան Պէօպալթէր զազէթալարնտա
չու լէճճ իլլէ օգտունուշ տուր :

Ումուլի վէ կիթիլլէքէ քէսպի ա-
զամէթ, իթմէք իւզրէլլէրն պիր ֆա-
զըլըլըն պիր չօգ ալէամէթլէրի թաս-
տիգ օլունմուշ տուր, սօն մուհարէպէ-
միլլին «չէրէֆիլ» նէթիլլէրի պիլլէրի
զիեատէ չարուգ սուրէթտէ, գօրգու-

եախօտ Պէրլինէ կիտէրիզովէ բէք օրմազ իսէ, եազըն ի թեհէմէզին պաղչէսինէ կիտիւ, վէ գըշըն տախի ուսթա Գրի- գորուն գահվէխանէսինսէ թօրլանըր էյլէնիւրիզ :

Հէյէ տօրաբտան պիզէ իսպպէթ ի- տէնէք զարարը պիր տիւրլիւ անյա- եամամբըզ տըր : Էկէր պիզէ մարիւմ օրման պիր քէօթիւլիւք հազըրլան- մըշ իսէ, օնու պիլմէյիզ, լաքին շունու պիլլիւրիզ քի, նիւնէմիզլին գարագօնճօ- լօտտան գօրգուտաճաղը վազթիւմիզ կէշմիշ տիր, վէ նէ գուշտան գօրգա- րագ զախիւրէ Էքմէքլիքտէն վաղ կէ- չէնէրտէնիզ, վէ նէտէ կիւրիւլտիւլէ բապուճ պըրադանլարտան : Կրճիքեան էֆէնտի հիշ տէյիլ իսէ շունու պիլ- մէյի տիր քի, պիզէ թէհտիւ իտէն, պարի քէնտիսի կիպի էօտիւ չազմաղը իսթ թէլթիքտէ պիրիսի օրմամալը տըր :

Էվվէթ, պիզիմ պու մէսէլէյի գա- րըշարմամբզտան սիրզարար կէօրիւն- մէքտէ տիր : Լաքին, տէյիլ Էհայի ի- չին, վէ տէյիլ պիզիմ իչին, իլլա, Էն- կերութիւնու ատէթա հիւքմիւնէ կէ- չիւմիշ օլան պիր գաշ քիչիւր իչին, չիւնքի, նիւնէ ազալար տիգգաթիւրըզ ույգուտտան ուեանարագ, հէմ օն սէնէլիք հիսապ իսթէմէյէ, վէ հէմտէ ընկերութիւնա միւմքին մէրթէպէ պիր իսպլըթա վիրմէյէ, վէ պիր մագսէտէ ընտէթ իթտիրմէյէ, վէ գուրուլու- շու զէմանը կիպի, հէր քէսին հիւնի թէվէճճիւհիւնի, տէյիլ գուրու պիր իւն, իլլա սահիճ պիր իւն իլէ գազան- մագլըզ գալըշաճաղար վէ չալըշա- ճագլար տըր, նաւըլ քի տէ չիմտիւնէ պաշ կէօթէրմէյէ պաշլամը տըր :

Կրճիքեան էֆէնտի, պիլթիւն գուլ- վէթիլլէ, Հայկ. ընկերութիւնու սալի- հէ չըգարմագ արգուսինտէ կէզտիկին- տէն, պիզէ իթթիրտճը տիմէքլիկի թէքրարարագտան, վէ օլ պապտէ հիշ պիր իսպաթ կէօթէրմէյէ քալիլին, եա- լընըզ սատէտիւնը ալտաթմագ նի- լէթէրինտէ կէզտիքտէն սօնրա,

« Ընկերութեան անմեղութիւնը — ինչպէս որ ճանչցուած է — անգամ մը ալ փայլեցնելէ զկնի, շատ տարիներ անճանկութեամբ ազգին ծառայող ընկերութեան մը բնագիմարդի մարմ- նոյն յանգանութիւնը արհամարհել, որոյ թիւըս Սամաթիոյ մէջ անյուշած կենաց պատիւը կը պարտի » տէմիշ տիր :

Կրճիքեան էֆէնտիլէ իսպպէր վիրի- րիզ քի, պիզ էօյլէ լաֆի իլէ բիւալ բիշիւրմէքլիլլէ իթիմաւ իտէնէրտէն տէյիլիզ, պիր չէյի լազըրտը իլէ մէտհ եախօտ զէմի իթմէք գօլայ տըր, լա- քին մարիֆէթ անըրիսպթ իթմէք տիր : Հօյիլ ընկերութիւն չօգ սէնէլէրտէն պէրու միլլէթէ, ֆէտաքեարանէ խըտ- մէթ իթմիշ իմիշ, պունու սէօյլէյէն քէնտի տիր վէ սէօյլէյէպիլիւր, լաքին քիսնէ, սէօյլէյէն քէնտիսի տիր տէյի ինանմաեա պօրճու տէյիլ տիր : Նէ- րէտէ խըտմէթ իթմիշ տիր, վէ խըտ- մէթ իթտիկի միլլէթ գա՛նդի միլլէթ տիր, զանն իտէրիզ քի, իսէալի պիր միլլէթ օրմալ տըր : չիւնքի, պիզիմ պիտիկիմիզտէ, հիշ պիր պիւլիւք խըտ- մէթ իթմէմիշ տիր, վէ եալընըզ, միլ- լէթին ճահիլլիլի սայէսինտէ, կիւեա չիտիլլէ գատար տէրքեար օլան ընկե- րութիւնլարտան ֆարգլը պիր ընկե- րութիւն տուր կիպի, իսպգ պէնիւն- տէ, պատիհաւա պիր իւն գազանմըշ տըր, վէ պունուտ տա սէպէպի պաշգա պիր չէյ օրմալըզ, իլլա Սամաթեա է- հայիլիւնի, սայիլ ընկերութիւնլար պու- լունան էհայիլլէրտէն զիւեատէ սէֆիլ ու քէրիլան վէ իշ կիւն սահիպի պուլուն-

մաւը օրմալ տուր, չէօյլէ քի, պաշգա եէրլէրին Էհայիլլէր, գուհուրա կէլմիշ ընկերութիւնլարն տարալարընը չա- բուգ ալտըզլարը հալտէ, պուլար կիճ ալապիլմիշտիր, վէ եախօտ Հայկ. ընկերութիւնու քէնտի քէյֆլէրինէ էյ- լէնճէ իտէպիլլէն պիր գաշ քիչիլլէր, տի- կէր սալարը ալտաթարագ սպընտը- րապիլմէքլիքտէ, պիրագ տաշա զիւեա- տէ ուսթա չըգմըշլար տըր : Ֆազաթ, իլլէ անըն տախի իսպաթը սաաթը վուրմաեա պաշլամը տըր :

Կրճիքեան էֆէնտի պուլարը սէօյ- լէտիքտէն պաշգա, Ագապեան վար- ժարանը քիւշաթընա սէպէպ օրմալ- լըզ տա տախի Հայկ. ընկերութիւն ի- չին պիր հիսաէ չըգարմագլըզ գալ- զըշմաեա ճէսարէթ իլլէմիշ տիր : տօղ- իուտու պիւլիւք ճէսարէթ : չէօյլէ քի մէզքիւր վարժարան ալըմագտան էվ- վէլ, եանի, Սամաթեա Էհայիլի, պիր գըզ մէքթէպի իւզումիւնու հիսա իթ- մէկէ պաշլաթըյնտա, մէզքիւր ընկե- րութիւն պու արզուեա էհէմիլլէթ վիրէրէք, պիր չարէսինի պուլմագլըզ տիւշիւնմէյէ պաշլամը իմիշ, վէ պիր չօգ թէտպիլլէր արաթընտա, իքի պին գօնուօլտ թօրլամագլըզ, վէ անըն ֆայիլիլլէ, Դէ Էէ Էէ, պիր մէքթէպ ալմագլըզ միւնասիպ կէօրմիւշ վէ գա- րար վիրմիշ իմիշ :

Ֆարզ իտէլիլ քի պուլարըն քեաֆ- ֆէսիտէ գուրու լազըրտըտան իպա- րէթ տիր, էկէր տիւշիւնմէք, միւնա- սիպ կէօրմէք վէ գարար կէօրմէք իշ կէօրմէք տիմէք օլտա իտի, չիմտի պէն ձրանուտա իմքէրաթօր, Ամէրիգատա րէյի, միլլէթիմիլտէ Բաթիլիզ վէ տիգլմաթօր օլուր իտիմ, վէ քիմ պի- լիւ հէր աաաթուտ նէլէր օլուր, վէ նէ- լէր եարար իտի :

(Պէրլինէ Էսքէ)

ՍԱՄԱԹԻՈՅԻ ՄԸ ԿԱՐՆԻՒՐԸ

Յանուն Պ. Բ. Յ. վարդանեանի հը- րատարակուած Որագիրեան նամակ մը, իսկ մը բաներու հետ, հետեւեալն ալ կըսէ :

« Այդ մարդը (Փանոսեանը) օտար է, վաղը Սամաթիայէն փախուտ կուտայ և հեռուէն կիկի խնդալ : Ուստի ու- հա այն է իմ վերջին խօսքս, ինչ որ ալ ըլլայ, պէտք է չինութեանդ դորձը յառաջ տանիլ, վասն զի ամեն բան անկէ կախեալ է » :

Քաջ է : Օրագիր ալ այսպէս ըսաւ : ասի կարծիք մ'է, հետեւեալն ալ մեր կարծիքն է :

Փանոսեան Սամաթիայէն փախուտ պիտի տայ թէ չիտայ, ատիկայ չենք գիտէր, թէպէտեւ ամեն հաւանակա- նութիւն այնպէս կը ցուցնեն թէ, փա- նոսեանի փախուտ տալուն հօգուով չափ աշխատող մեծ ախոյեաններ պա- կաս չեն Սամաթիոյ մէջ : սակայն թէ որ փանոսեան փախուտ չիտայ, մեծ իրաւունք ունինք վախճալու որ մեր բանալիք նուենան վարժարանին տնօրէնութիւնը մօտէն տեսնելով, այն ատեն ստուգիւ, և բարձրաճայն պի- տի խնդայ :

Այս վախճանու հաստատութիւն տուողը, Սահակեան վարժարանի տը- նօրէնութեան վիճակն է :

Իթէ մեր չի հաւանած փանոսեանին գոնէ կէսին չափ ալ տնօրէնութեան արժէք ունենալուն վտանգ ըլլալու անձ մը տեսնէինք Սամաթիոյ ամեն բանը եզոյններուն մէջ, այն ատեն փոխանակ ցաւելու գոնէ կը խոչնդայինք բոլոր այն անխորհուրդ յարձակումներուն վրայ, որոնք սահմափակ թուոյ մը զօրութե-

նէն կը բոլին, յանուն Սամաթիոյ հա- սարակութեան : Սամաթիացի մը

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

1871 յուլիս 8/20 թարիխի իլէ օլ- տուլու հալտէ, Պաղտատ վախի թա- րաֆընտան Պապը ալիէն աթիտէքի թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմուշ տուր :

Նէճէ սէվգ օլունան ասաքիրի Շա- հանէ, Բատիֆ թարաֆընտան կէրի չէքիլմէք իչին լաղըմ կէլէն թէտապի- րի իթթիխազ իլլէտիքտէն սօնրա, Հասա մէմէքէթինէ կիրտի, Հասա ճէսիմ պիր մէմէքէթ օլուպ, իլլնտէ իքի եիւզտէն զիւեատէ ուֆագ չէհիր վէ գարիէն վար տըր : Ասաքիրի Շա- հանէ, ալա աթէշ իթմէքալիլլէ, տէ- րունինտէ տէօթ պին խանէ վէ պիր չօգ միւհի մմնթը հարպիէն պուլու- նան Էլպուրճ չէհիրի զապթ իթտի վէ օրաւտա, ազ պիր մուսթահֆըզ ասա- քիրի պըրագ տըգտան սօնրա, մուգաֆ- ֆէր Եիւրիլլէլինի Հասանըն Լըսիլ- թաթըր օլան Էլ Հօֆ-Իսֆ նամ պէօ- յիւք չէհիրէ տօղրու տէվամ իթաի : Հօֆ-Իսֆտէ 15 պինէ եազըն խանէ պուլունուպ, չէհիր տախի միւհքէմ պիր հիսար տուվարը, իքի բարէ տա- խիլի գալէալար, վէ պիր տէ տիկէր գալէալարտան այրըմըշ պիր գալէա իլէ մուհաֆագա իտիլմիշ տիր : պուլու- րալըն քեաֆֆէսի, Էլլի բարէ թօր ի- լէ սիւհալանմըշ տըր : Շէհիր մէզքիւր տախի, քէնտի գաթուլարըն, ասա- քիրի Շահանէնէ ալմաեա միւսարա- աթ իլլէտի վէ մէզքիւր չէհիր տախի- լի տայիլլէյի իթաաթ օլմաւըլլա, Պահրէյն պօղաղընտա վագը օլուպ, իսթիհէքամ վիրիլմիշ օլան Ատիլ րաթի տախիլլու օլուլու հալտէ, պիւլթիւն Հաւա մէմէքէթի թէլիլ օլմուշ տուր : Մէզքիւր իմանըն զապթ իտիլմէսի իլէ, Ասաքիրի Շահանէնին, մէմալիլին իչպու դըմքինտա քէսպ իլլէտիլի ալիլ ֆիւթուհաթ թէք- միլ օլմուշ օլուպ, գալըր եալընըլ րա- հաթ լաթիլլէրմըզ մէմէքէթիլլէր ի- տարէսինտէ իտալ իտէճէկիմիլ իս- լահաթ իլէ մէշուլ օլմագ :

— Տիւն տէյիլ Էվվէլիսի կիւն Էան- եատա ույլունուզուրգլար զուհուր իթմիշ օլտուլու թէլէկրաֆա պիլտի- րիլմիշ իտի : սէօյլէնտիլինէ նէզարէն, մէզքիւր ույլունուզուրգլարա սէպէ- պիւնէթ վիրէն իտուտա, Էհայիլին, Էեալէթին վալիլինէ գարըլ օլան իշ- թիքեալարը օլմուշ տուր : Գալիլա զու- հուր իթմէյիպ, եալընըլ տիւքքիւն- լար գաբանմըշար տըր : Էրիթու վա- լիսի, ասաքիրի իմտաթիլէ իսթէմիշ օլ- տուլունտան, իհթիլմալտէն օլտուլու իւզըն պու կիւնիլլէրտէ օրաեա վալունա թարիլի իլէ ասաքիր սէվգ իտիլէճէք տիր :

— Կէլէն կիւն Արնափուտլուղա սէվգ օլունան ասաքիր, տէօթ թապուր- տան (2000 նէֆէրէ եազըն) իպարէթ օլմուշ օլտուլու անլալըմըշ տըր :

— Նասըլ քի տիգգաթ իտէնէր միւ- շահէտէ իլլէմիլլէր տիր, իսթանպօ- լուն էթրաֆընտա պուլունան հիսար տիվարըլար թէքէլէրինտէն չօգ տէֆա թալար տիւշիւպ, Էկէր ալթընտա ա- տամ պուլունուր իսէ գաֆաթըն եիւ- զիւնիւ եարմագտա վէ իհթիլմալ տըր էօյիլմ տախի հասըլ օլմագտա տըր : նասըլ քի պու կիւնիլլէրտէ 7-8 չաղա- րընտա օլան ֆագըր Էրմէնի չօճուզուն պիրիլի Գումբարու հիսար տիվարա- րը ալթընտա օլմագտա իքէն, մէզ- քիւր տիվարըլարտան գաֆաթընա պիր

թաշ տիւշիւպ, ալըր սուրէթտէ եա- րալանմըշ վէ ալլաեալ խանէսինէ կիթտիլլինտէ, վալիտէսի ֆագըր- լըդընտան նաշի հէքիմ չաղըրմա- եա գուտրէթի պուլունմաթըրնտան չօճուզուն պաշընա պիր չօգ թիւզ իլէ էօրիւմճէք գօեուպ, զէվալըլ չօճու- ղա սէքիլ օն կիւն թարիֆ օլունմագ տէրէճէտէ ալըր չէքտիլլէրտէն սօն- րա, չօճուգ Էվվէլիսի կիւնիւ միւթէ- էսսիրէն վէֆաթ իլլէմիշ տիր :

Իսթանպօլտա իճրապը լապիւտա օ- լան պաշընա իսլահաթլարտան պիրի- սի տախի քէլլէրին օրթատան գալ- տըրըմաթընտան սօնրա, իսթանպօլ- հիսար տուվարըլարըն, հէտմ իտիլ- մէսի տիր, չիւնքի պու սուրէթլէ պու թարզ գաղալարն էօնիւ ալըմըշ օլա- ճաղընտա չիւքէն եօգ տուր :

— Լա թիւրքի զագէթաւը, Գրպ- րըսըլը Մէհմէտ փաշա հաղըթէլէրինին մէմուրիէթի մախսուէ իլէ Մըսըրա կիտէճէյի իսլանա չըգարմըշ տըր :

— Բուլմէլի տէմիր եւլ իսթթընըն կէլէճէյի մահլէլէրտէ երզըրմաւը լա- ղըմ կէլէն խանէլէրի սաթըն ալըպ երզտըրմագ իչին չէհիր էմանէթիլլէ թէճէճէմիլ իտէն գօլիլիսին, քէնտի մէշուլ իթէթիլլէր քէմալի աճէլէ իլէ ի- լէրի վարըրմագտա տըր :

Եալը քէօշքիւնտէն Էէտի գուլէնէ գատար 1000 խանէ հէտմ օլունաճագ տըր : Միւլթէլիլմին պիրիսի, Էտէվա- թըն արընընա 30 ղշ վիրէրէք, մէզ- քիւր խանէլէրի քէնտի մէսարիֆաթը իլէ երզմագլըլ թէքիլլէ իլլէմիշ տիր :

— Տիւնքի կիւն Շիրքէթի խայրիէնէ եէնի պիր վաթօր ալը իլլէմիշ տիր : մէզքիւր վարօրուն նիւմէրօտա 28 օլա- ճագ տըր :

— Բեաղըրթանէտէ պուլունան ու- ֆագ չայըն սուեուտու Պէյ օղլուեա չըգարմագ օլան մաքիւնար կէլմիշ- լէր իսէտէ, հէնուգ իլլէմէնէ պաշլա- մամիլլար տըր :

— Թուեա վիլայէթի ճէլիլէսի տա- խիլլինտէ թըրնօլա ոանճալը մէհքէմէ- յի թիճարէթ ըիւեաթէթինէ պու քէր- րէ ըիֆաթլու Տալութ էֆէնտի Ասա- տուրեան թայիլին գըլընմըշ տըր :

ՍԱՐԱԳԻՅԷ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ
Էսֆ. ու. յուլիս 15 Արաւ գաբանը 30-38
» յուլիս 16 Սապաճ ալըր 34-00
» սապթ 3 1/2 34-01

Իսթիլար 1865	312
» 2865	321
» 1869	281
Սուրիթ Էէնէրալ	10-18
Քրէտի	11-11/16
Շըմէնթիլի իսթիլար	121
Գուրաճ սգօնթօտու	0 1-3/8

Արճէլիլլէր ԲԻԱԶԱՍԸ 16 ՅԱԼԻԼԻ	
Ինիլիլլէլ լիւրալ	109-3/4
Ֆրանսըլ ալթուլու	87-3/8
Քօլ	89-3
Գըրմիլլէլ ալթուլու	31-24
Պէեալ Մէհմէտ (Ֆարգը)	1-38
Պէշիլ վէ մէթալլէթալ	104-22 106-38
Պագըր	117-38

ՍԱԼԻԿ ՂԱԶԻԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ 8. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
Գալաթտա Բէնճէմիլի բազարընտա
Նօ. 29 Իսթիլ խանէնտա :